

INFORMACJE DOTYCZĄCE BADAŃ I POMIARÓW CZYNNIKÓW SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA W ŚRODOWISKU PRACY

Zgodnie z artykułem art. 227 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1510 ze zm.) pracodawca jest obowiązany stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą, w szczególności:

1. utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia służące do pomiarów tych czynników;
2. przeprowadzać, na swój koszt, badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrować i przechowywać wyniki tych badań i pomiarów oraz udostępniać je pracownikom.

Na podstawie artykułu 227 § 2 wyżej wymienionej ustawy wydano **rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (tj. Dz. U. 2023 poz. 419)**

Według przytoczonego rozporządzenia do czynników szkodliwych mających wpływ na zdrowie człowieka w środowisku pracy należą:

1. czynniki chemiczne
2. pyły
3. czynniki rakotwórcze i/lub mutagenne (zarówno chemiczne jak i w postaci pyłów),
4. czynniki fizyczne występujące w postaci:
  - hałasu i hałasu ultradźwiękowego (10-40kHz),
  - drgań mechanicznych
    - a) działających na organizm człowieka przez kończyny górne,
    - b) drgań mechanicznych o ogólnym działaniu na organizm człowieka,
  - mikroklimatu
    - a) gorący
    - b) zimny
  - promieniowania optycznego
    - a) nielaserowe
    - b) laserowe
  - promieniowania elektromagnetycznego 0Hz - 300GHz

Rozporządzenie reguluje ponadto:

- tryb, metody, rodzaj i częstotliwość wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych;
- przypadki, w których jest konieczne prowadzenie pomiarów ciągłych;
- wymagania, jakie powinny spełniać laboratoria wykonujące badania i pomiary;
- sposób rejestrowania i przechowywania wyników badań i pomiarów;
- wzory dokumentów oraz sposób udostępniania wyników badań i pomiarów pracownikom.

I. KTO MOŻE PRZEPROWADZAĆ BADANIA I POMIARY

Badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wykonują laboratoria, które uzyskały akredytację w tym zakresie na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (obecnie obowiązuje ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku, Dz. U. 2016 poz. 1654). **Dopiero w przypadku** braku laboratoriów akredytowanych w danym zakresie, zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie badań i pomiarów, pomiary wykonują:

- 1) laboratoria szkół wyższych, instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk lub instytutów badawczych, które prowadzą badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy i mają wdrożony system zapewnienia jakości lub
- 2) laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Wojskowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - jeżeli mają wdrożony system zapewnienia jakości lub
- 3) laboratoria prowadzone przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne, które uzyskały certyfikat kompetencji w zakresie wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności, dysponujące aparaturą do badań i pomiarów tych czynników, która podlega udokumentowanemu nadzorowi metrologicznemu obejmującemu okresowe wzorcowania lub sprawdzania i konserwację.

II. TRYB I CZĘSTOTLIWOŚĆ PROWADZENIA BADAŃ

Pracodawca obowiązany jest przeprowadzić pierwsze badania i pomiary czynnika / czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy **nie później niż 30 dni od daty rozpoczęcia działalności**. Ponadto dokonuje takich pomiarów zawsze, gdy podczas prowadzenia swojej działalności utworzy nowe stanowisko pracy, na którym wystąpią czynniki szkodliwe lub gdy nastąpią zmiany w wyposażeniu technicznym bądź procesie technologicznym lub w warunkach wykonywania pracy, które mogą generować powstanie takich czynników bądź zmianę ich emisji.

W sprawie ustalenia występowania czynników szkodliwych w środowisku pracy pracodawca **konsultuje się z pracownikami lub ich przedstawicielami**, w przyjętym przez niego trybie. Działania te dotyczą rozpoznania i typowania czynników szkodliwych dla zdrowia oraz wykonywania pomiarów i pobierania próbek tych czynników na stanowisku pracy. Pracodawca wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, dla których wykonuje się badania i pomiary, po przeprowadzeniu rozpoznania źródeł ich emisji oraz warunków wykonywania pracy, które mają wpływ na poziom stężeń, natężeń tych czynników lub na poziom narażenia, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) rodzaju tych czynników oraz ich właściwości;
- 2) procesów technologicznych i ich parametrów;
- 3) wyposażenia technicznego, w tym maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi, które mogą być źródłem emisji czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem wyników pomiarów tej emisji dostarczanych przez producentów;
- 4) środków ochrony zbiorowej i danych dotyczących ich użytkowania;
- 5) organizacji pracy i sposobu wykonywania pracy;
- 6) rzeczywistego czasu narażenia na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem obowiązującego u pracodawcy systemu i rozkładu czasu pracy.

W przypadku występowania któregoś z wyżej wymienionych czynników szkodliwych dla zdrowia, rozporządzenie szczegółowo określa harmonogram wykonywania pomiarów i badań tego czynnika.

Czynniki chemiczne i pyły.

z wyjątkiem czynników rakotwórczych i/lub mutagennych, w tym azbestu

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika szkodliwego dla zdrowia powyżej 0,1 do 0,5 wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS), określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 228 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, zwanego dalej „NDS”;

definicje pojęć NDS, NDSCh i NDSP podane są w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - § 2

- **co najmniej raz w roku** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika szkodliwego dla zdrowia powyżej 0,5 wartości NDS.

- **pomiary ciągłe stężenia** - w przypadku występowania szkodliwego dla zdrowia czynnika chemicznego, dla którego została ustalona wartość najwyższego dopuszczalnego stężenia pułapowego (NDSP), określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 228 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy, pracodawca wykonuje we własnym zakresie pomiary ciągłe stężenia tego czynnika za pomocą urządzeń lub z uwzględnieniem procedur spełniających wymagania określone w Polskiej Normie.

Jeżeli wyniki dwóch ostatnich badań i pomiarów szkodliwych dla zdrowia czynników chemicznych lub pyłów, o których mowa w § 4, wykonanych w odstępie co najmniej dwóch lat, (...), nie przekroczyły 0,1 wartości NDS, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów - do czasu, gdy nastąpią zmiany w wyposażeniu technicznym bądź procesie technologicznym lub w warunkach wykonywania pracy, które może generować zmianę poziomu emisji czynnika szkodliwego.

Czynniki rakotwórcze i mutagenne zarówno chemiczne jak i w postaci pyłów.

za wyjątkiem pyłów zawierających azbest

- **co najmniej raz na sześć miesięcy** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym powyżej 0,1 do 0,5 wartości NDS;
- **co najmniej raz na trzy miesiące** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym powyżej 0,5 wartości NDS.

Jeżeli wyniki dwóch ostatnich badań i pomiarów szkodliwych dla zdrowia czynników (...) o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, o których mowa w § 6 wykonywanych w odstępie co najmniej sześciu miesięcy, nie przekroczyły 0,1 wartości NDS, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów - do czasu, gdy nastąpią zmiany w wyposażeniu technicznym bądź procesie technologicznym lub w warunkach wykonywania pracy, które może generować zmianę poziomu ich emisji.

Pyły zawierające azbest

- **co najmniej raz na trzy miesiące** - dwa pierwsze pomiary, a następnie gdy uzyskany wynik jest powyżej 0,5 NDS,
- **co najmniej raz na sześć miesięcy** - jeżeli wyniki dwóch ostatnich badań i pomiarów nie przekroczyły 0,5 wartości NDS.

Jeżeli wyniki dwóch ostatnich badań i pomiarów szkodliwych dla zdrowia czynników (...) o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, o których mowa w § 6 wykonywanych w odstępie co najmniej sześciu miesięcy, nie przekroczyły 0,1 wartości NDS, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów - do czasu, gdy nastąpią zmiany w wyposażeniu technicznym bądź procesie technologicznym lub w warunkach wykonywania pracy, które może generować zmianę poziomu emisji pyłów azbestu.

Czynniki fizyczne w postaci hałasu, hałasu ultradźwiękowego, drgań mechanicznych

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono natężenie czynnika powyżej 0,2 do 0,5 wartości najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN), określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 228 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, zwanego dalej „NDN”;

definicje pojęć NDN podane są w powołanym rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – załącznik 2 część A (hałas) i część B (drgania)

- **co najmniej raz w roku** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono natężenie czynnika powyżej 0,5 wartości NDN.

Jeżeli podczas dwóch ostatnich badań i pomiarów hałasu lub drgań mechanicznych, wykonanych w odstępie dwóch lat, natężenie czynnika nie przekraczało 0,2 wartości NDN, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów.

Promieniowanie optyczne: nielaserowe

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono poziom ekspozycji powyżej 0,4 do 0,7 wartości maksymalnej dopuszczalnej ekspozycji (MDE), określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 228 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, zwanej dalej „MDE”;

definicja pojęcia MDE podana jest w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - załącznik 2 część D.1

- **co najmniej raz w roku** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono poziom ekspozycji powyżej 0,7 wartości MDE.

Promieniowanie optyczne: laserowe

Zgodnie z Polską Normą badania dotyczą laserów zaliczonych do klasy 1, 1M, 2, 2M, 3R pracujących zgodnie z warunkami określonymi przez producenta urządzenia oraz laserów klasy 3B i 4 do których zastosowane zostały środki ochrony zbiorowej, pozwalające na zaklasyfikowanie urządzenia do klasy 1.

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono poziom ekspozycji powyżej 0,4 do 0,8 wartości MDE;

definicja pojęcia MDE podana jest w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - załącznik 2 część D.2

- **co najmniej raz w roku** - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono poziom ekspozycji powyżej 0,8 wartości MDE.

Jeżeli podczas dwóch ostatnich badań i pomiarów promieniowania optycznego nielaserowego albo laserowego, o których mowa w § 8 i 9, wykonanych w odstępie dwóch lat, poziom ekspozycji nie przekraczał 0,4 wartości MDE, pracodawca może odstąpić od wykonywania pomiarów.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Badań i pomiarów pól lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości z zakresu 0 Hz—300 GHz dokonuje się w przypadku występowania w miejscach wykonywania pracy stref ochronnych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 228 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy.

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas ostatniego pomiaru stwierdzono występowanie tylko strefy pośredniej;

definicja pojęcia MDE podana jest w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - załącznik 2 część E

- **co najmniej raz w roku** - jeżeli podczas ostatniego pomiaru stwierdzono występowanie również strefy zagrożenia albo strefy zagrożenia i strefy niebezpiecznej.

Jeżeli podczas dwóch ostatnich badań i pomiarów pól lub promieniowania elektromagnetycznego, wykonanych w odstępie dwóch lat, nie stwierdzono występowania stref ochronnych w miejscach wykonywania pracy, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów.

Mikroklimat: gorący bądź zimny

- **co najmniej raz w roku** – co najmniej dwa pierwsze pomiary oraz gdy wynik WBGT przekracza dopuszczalne wartości

definicje pojęcia mikroklimatu podane jest w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej c - załącznik 2 część C (uwaga! Nowe brzmienie zawarte jest w rozporządzeniu zmieniającym Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy)

- **co najmniej raz na dwa lata** - jeżeli podczas dwóch ostatnich badań wartości wskaźników mikroklimatu nie przekraczały wartości dopuszczalnych dla 8 -godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy,

III. PRZEKROCZENIE DOPUSZCZALNYCH WARTOŚCI

Ogólnie żadna z wartości NDS, NDSCh, NDSP, NDN hałasu A, B, C, NDN drgań, MDE, WBGT nie może być przekroczona. Pracodawca powinien niezwłocznie podjąć działania zmierzające do obniżenia wartości czynnika szkodliwego poniżej dopuszczalnych wartości. Pierwszeństwo nadaje się środkom ochrony zbiorowej.

Środki ochrony indywidualnej stosuje się doraźnie do czasu usunięcia przekroczeń.

Hałas lub drgania mechaniczne

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na **hałas lub drgania mechaniczne** (Dz.U. 2005 Nr 157 poz. 1318).

- Rozporządzenie określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące prac, podczas wykonywania których z przyczyn wynikających z cech miejsca pracy, stosowanych środków lub procesów pracy, mogą wystąpić szkodliwe czynniki fizyczne w środowisku pracy w postaci hałasu lub drgań mechanicznych.
- Przy przekroczeniu dopuszczalnych wartości należy się zastosować do wytycznych wskazanych w § 3 ust. 3, § 5 ust. 2, § 9 podanego rozporządzenia.
- Wartości dopuszczalne określone są w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; załącznik 2 część A i B (Dz. U. 2018 poz. 1286 z późn. zm.).

Czynniki chemiczne

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy **czynników chemicznych** (t.j. Dz. U. 2016 poz. 1488).

*Uwaga: zgodnie z § 1 pkt 2b rozporządzenie odnosi się również do pyłów: czynnik chemiczny, (...) to czynnik, który z uwagi na swoje właściwości fizykochemiczne lub oddziaływanie na człowieka oraz sposób, w jaki jest stosowany lub obecny w miejscu pracy, może stwarzać ryzyko dla bezpieczeństwa lub zdrowia pracowników; przez pojęcie to należy rozumieć także każdy czynnik chemiczny oraz **pył**, dla którego ustalono wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń.*

- Pracodawca jest obowiązany do ustalenia, czy w środowisku pracy występuje czynnik chemiczny (lub pył) stwarzający zagrożenie oraz do dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik chemiczny z uwzględnieniem:

- 1) niebezpiecznych właściwości czynnika chemicznego;
- 2) otrzymanych od dostawcy informacji dotyczące zagrożenia czynnikiem chemicznym oraz zaleceń jego bezpiecznego stosowania, w szczególności zawarte w **karcie charakterystyki**, o których mowa w odrębnych przepisach;
- 3) rodzaj, poziom i czas trwania narażenia;
- 4) wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy, jeżeli zostały ustalone;
- 5) wartości dopuszczalnych stężeń w materiale biologicznym, jeżeli zostały ustalone;
- 6) efekty działań zapobiegawczych;
- 7) wyniki oceny stanu zdrowia pracowników, jeżeli została przeprowadzona;
- 8) warunki pracy przy użytkowaniu czynników chemicznych, z uwzględnieniem ilości tych czynników.

Pracodawca jest obowiązany do uzyskania dodatkowej informacji od dostawcy czynnika chemicznego lub z innych dostępnych mu źródeł, jeżeli jest to niezbędne w celu dokonania oceny ryzyka zawodowego.

W tych przypadkach, gdy występuje narażenie na kilka czynników chemicznych, należy ocenić ryzyko stwarzane przez wszystkie czynniki chemiczne łącznie.

- Wartości dopuszczalne określone są w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; załącznik 1: wykaz wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych (część A) i pyłowych (część B).

- Przekroczenie wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia chwilowego (NDSCh) czyli wartości średniej stężenia, które nie powinno spowodować ujemnych zmian w stanie zdrowia pracownika, jeżeli występuje w środowisku pracy nie dłużej niż 15 minut i nie częściej niż 2 razy w czasie zmiany roboczej, w odstępie czasu nie krótszym niż 1 godzina; jest podstawą do natychmiastowego zamknięcia stanowiska pracy przez Państwową Inspekcję Sanitarną, gdyż praca w takich warunkach stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia człowieka.

- Rozporządzenie określa również tzw. **dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym**: najwyższy dopuszczalny poziom określonego czynnika lub jego metabolitu w odpowiednim materiale biologicznym lub najwyższą dopuszczalną wartość odpowiedniego wskaźnika, określającego oddziaływanie czynnika chemicznego na organizm; w szczególności materiałem biologicznym są krew i mocz pobrane od pracowników. Uwagę na to zagadnienie powinni zwrócić pracodawcy, w których występuje narażenie na ołów i jego związki. Zgodnie z § 13 w przypadku narażenia* w środowisku pracy na ołów i jego związki nieorganiczne (np. podczas lutowania z użyciem drutu Pb/Sn), w ramach kontroli stanu zdrowia, obowiązkowy jest monitoring biologiczny obejmujący pomiar stężenia ołowiu we krwi (PbB), przeprowadzany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 229 § 8 Kodeksu pracy, z zastosowaniem absorpcyjnej spektrometrii atomowej lub metody dającej równoważne wyniki. Dopuszczalne stężenie ołowiu w materiale biologicznym dla ołowiu wynosi 50 µg Pb/100 ml krwi.

*narażenie zawodowe na czynnik chemiczny - proces oddziaływania na organizm pracownika czynnika chemicznego występującego na jego stanowisku pracy.

Promieniowanie optyczne

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z ekspozycją na **promieniowanie optyczne** (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1619).

- Rozporządzenie określa minimalne wymagania dotyczące:

- 1) wyznaczania poziomu ekspozycji,
- 2) oceny ryzyka zawodowego,
- 3) unikania lub ograniczania ryzyka zawodowego,
- 4) informowania i szkolenia pracowników,

przy pracach, przy których może wystąpić ekspozycja pracownika na promieniowanie optyczne w postaci promieniowania nielaserowego lub promieniowania laserowego. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się przy pracach związanych z ekspozycją na naturalne promieniowanie optyczne.

- Przy przekroczeniu dopuszczalnych wartości należy się zastosować do wytycznych wskazanych w § 5-7 podanego rozporządzenia.

- Wartości dopuszczalne podane są w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy - załącznik 2 część C.

IV. DOKUMENTACJA I ARCHIWIZACJA UZYSKANYCH BADAŃ I POMIARÓW

- Pracodawca zobligowany jest **niezwłocznie poinformować pracowników** narażonych na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy o aktualnych wynikach badań i pomiarów oraz udostępnić im te wyniki i wyjaśnia ich znaczenie.

- Pracodawca prowadzi na bieżąco **rejestr czynników szkodliwych** dla zdrowia występujących na stanowisku pracy, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie badań i pomiarów. Przykładowo wypełniony rejestr zamieszczono w oddzielnym pliku.

- Pracodawca wpisuje na bieżąco wyniki badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia do **karty badań i pomiarów**, której wzór jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Przykładowo wypełnione karty badań zamieszczono w oddzielnym pliku.

- **W przypadku likwidacji zakładu** pracy, pracodawca niezwłocznie przekazuje rejestr oraz kartę właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu, a w odniesieniu do jednostek, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. 2023 poz. 338): „W Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Biurze Ochrony Rządu, jednostkach organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, podmiotach leczniczych tworzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz w jednostkach organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, finansowana z budżetu państwa” i art. 20a ust. 1: „Na terenach jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, w rejonach zakwaterowania przejściowego jednostek wojskowych oraz w stosunku do wojsk obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemieszczających się przez to terytorium, zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują organy Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, finansowanej z budżetu państwa” ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. 2023 poz. 338) - odpowiednio właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji albo właściwemu komendantowi wojskowego ośrodka medycyny prewencyjnej.

- Pracodawca i podmiot, o którym mowa powyżej, **przechowują rejestr oraz karty przez okres 40 lat**, licząc od daty ostatniego wpisu. Są one niezwłocznie udostępniane pracownikowi, byłemu pracownikowi, ich przedstawicielowi ustawowemu lub pełnomocnikowi, na jego pisemne żądanie. Możliwe jest też sporządzenie wyciągów, odpisów lub kopii zawartych w nich wyników badań i pomiarów wyżej wymienionych dokumentów w celu przekazania kompetentnym organom odpowiedzialnym za ustalenie stopnia narażenia w postępowaniu o uznanie choroby zawodowej.

PRZEPISY

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. **Kodeks pracy** (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1510 ze zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w **sprawie badań i pomiarów** czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (tj. Dz. U. 2023 poz. 419),
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w **sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń** czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018 poz. 1286 z późn. zm.),
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o **działaniu rakotwórczym lub mutagennym** w środowisku pracy (t.j. Dz. U. 2021 poz. 2235 z późn. zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z ekspozycją na **promieniowanie optyczne** (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1619),
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na **hałas lub drgania mechaniczne** (Dz.U. 2005 Nr 157 poz. 1318),
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy **czynników chemicznych** (t.j. Dz.U. 2016 poz. 1488),